

Dato	12. januar 2018
Sagsbehandler	Kim Remme Birkholm
Mail	kb@vd.dk
Telefon	+45 7244 3065
Dokument	17/11630-15
Side	1/7

Afgørelse af klage over ekspropriation til udvidelse af G-vej – dit jour.nr. B 17.524/amd

Vejdirektoratet har behandlet din klage af 17. august 2017. Du har på vegne af P klaget over Vejen Kommunes afgørelse meddelt ved brev af 18. juli 2017 om ekspropriation fra din klients ejendom G-vej 11.

Vejdirektoratets afgørelse

Vejdirektoratet har truffet afgørelse efter § 6, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 121 af 8. februar 2016 om Vejdirektoratets opgaver og beføjelser.

Vejdirektoratet opretholder Vejen Kommunes afgørelse.

Vejdirektoratets kompetence

Vi kan tage stilling til klager over en ekspropriation og i den forbindelse helt eller delvist ophæve kommunens¹ beslutning om ekspropriation fra en ejendom. Det fremgår af vejlovens² § 132, stk. 2.

Vi kan derimod ikke pålægge en kommune at gennemføre et andet konkret projekt.

Det betyder, at vi kan vurdere, om kommunen i forbindelse med en sådan afgørelse har fulgt forvaltningsloven³ og almindelige forvaltningsretlige regler. Men vi kan ikke tage stilling til spørgsmål efter anden lovgivning, herunder til andre klagemyndigheders afgørelser, eller til privatretlige spørgsmål, herunder aftaler. Vi kan dog påse, om de fornødne tilladelser efter anden lovgivning er indhentet i forbindelse med en ekspropriation.

¹ Kommunen er vejmyndighed, jf. vejlovens § 7.

² Lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v., som ændret ved lov nr. 1895 af 29. december 2015, lov nr. 658 af 8. juni 2016 og ved § 4 i lov nr. 175 af 21. februar 2017.

³ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014

Klagen til Vejdirektoratet

Du har i klagen anført, at

- projektet ikke er udarbejdet i overensstemmelse med vejlovens regler for vejudvidelse,
- kommunen under sagens behandling har foretaget ændringer i projektet, så vejen alligevel ikke skal udvides ud for din klients indkørsel og beboelsesbygning, men at din klients private areal på trods af dette vil blive anvendt vejæssigt,
- din klient under sagen har udtrykt ønske om, at kommunen overtager ejendommen, hvorfor kommunen har foretaget sådanne ændringer i projektet, at vejarealet ikke kommer til at ligge så tæt ved beboelsesbygningen, at kommunen er forpligtet til at overtage ejendommen ved total-ekspropriation,
- kommunen derfor ønskede at indhente en vurdering af ejendommen, men at den ikke kendes,
- kommunen ved flere møder er blevet gjort opmærksom på, at der var væsentlige mangler ved det fremlagte projekt, men at der ikke er modtaget referat af disse møder,
- den foretagne VVM-screening er materiel urigtig, idet din klient er uenig i en række af kommunens miljøvurderinger, og burde have undersøgt nærmere angående risiko for forurening af din klients vandforsyning (brønd), som ligger 5-7 m fra vejen, rystelser fra vejen, lysindfald, støjgener, lugtgener, risiko for uheld ved udkørsel (der er bakke både til højre og venstre for din klients udkørsel), samt gener og skader på din klients bygning ved afkast af vand, sne og is.

Sagens oplysninger

Kommunen har foretaget ekspropriation for at erhverve de nødvendige arealer til på en strækning af i alt 6.200 m at udvide G-vej og fra H-vej til Hå-vej at anlægge cykelsti langs vejens østside. På ca. 5.000 m udvides kørebanen fra ca. 6 m til 8 m og rabatterne fra ca. 1,5 m til 2,5 m og der etableres nye vejgrøfter. På ca. 1.200 m udvides kørebanen fra ca. 6 m til 7 m og der anlægges ny dobbeltrettet cykelsti i en bredde af 2,5 m, som vil være adskilt fra kørebanen af en rabat på mindst 3 m.

Kommunen har forud for indkaldelsen til åstedsforretning til din klient sendt dokumenter, som viser det påtænkte projekt vedrørende hans ejendom. Kommunen har dog på et møde med din klient den 17. marts 2017 oplyst, at der er foretaget ændringer i projektet, således at det areal, der oprindeligt påtænktes overtaget, nu er blevet betydeligt formindsket uden en teknisk begrundelse. Kommunen har i den forbindelse udleveret dokumenter, som viser det nye projekt.

Kommunen har ved brev af 29. marts 2017 indkaldt til åstedsforretning, som blev afholdt den 3. maj 2017, hvor arealerne langs G-vej blev besigtiget.

Kommunens Vej og Park har som bygherre den 24. maj 2017 sendt en VVM-screeningsanmeldelse til kommunens Plan og Byg, der er VVM-myndighed efter planloven⁴ for projektet. På baggrund af screeningen har kommunen som VVM-myndighed vurderet de miljø- og planmæssige konsekvenser af projektet og truffet afgørelse om, at projektet ikke medfører VVM-pligt.

⁴ Lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1529 af 23. november 2015. Loven administreres af Erhvervsministeriet, bortset fra VVM sager, der administreres af Miljø- og Fødevarerministeriet

Byrådet har ved afgørelse af 27. juni 2017 besluttet at ekspropriere 645 m² til permanent afståelse, 645 m² til midlertidig afståelse under arbejdet samt at fjerne 60 løbemeter hæk og 120 løbemeter krat-bevoksning fra din klients ejendom.

Hvilke regler gælder?

Det er kommunen, der som vejmyndighed beslutter, om en ekspropriation skal ske, jf. vejlovens § 102, stk. 1.

Reglerne om, i hvilke tilfælde, der kan ske ekspropriation, fremgår af vejlovens §§ 96 og 97. Ekspropriation kan efter disse bestemmelser blandt andet ske til offentlige vej- og stianlæg, når almenvellet kræver det.

Der kan i den forbindelse eksproprieres til udvidelse af bestående anlæg. Det fremgår af vejlovens § 97, stk. 1.

Vejdirektoratets vurdering og afgørelse

Almenvellet

Kommunens advokat har i udtalelse af 6. oktober 2017⁵ til Vejdirektoratet oplyst, at der er tale om et projekt, som skal sikre, at G-vej tilpasses trafikens art og størrelse, og at rimelige trafiksikkerhedsmæssige hensyn varetages. For at sikre at G-vej fremadrettet både kan håndtere den tunge trafik og blive mere trafikikker, har kommunen vurderet, at det er nødvendigt at udvide vejen, så den kan tage trafikens art og størrelse.

Advokaten har endvidere i den forbindelse oplyst, at strækningen er meget befærdet og forbinder en del byer til Esbjerg/Koldingmotorvejen. Årsdøgntrafikken er for 2017 målt til 3.000 køretøjer, hvoraf 11% er lastbiler. Tæt på motorvejstilslutningen ved Holsted ligger store og transporttunge erhvervsvirksomheder, og i området er også landbrug, der genererer tung kørsel. Der har været en del alvorlige trafikuheld på strækningen i de senere år, og antallet af biler på vejene er stigende.

Endelig har kommunens advokat i udtalelsen oplyst, at kommunen har overvejet andre muligheder for linjeføring, men har vurderet, at en udvidelse af G-vej var den bedste løsning. G-vej er således den største og mest direkte rute mellem H og byerne nord derfor.

På baggrund af oplysningerne om vejens beliggenhed, tilknytning til motorvejsnettet samt trafikens art, størrelse og udvikling er det Vejdirektoratets vurdering, at de hensyn, kommunen har inddraget i forbindelse med ekspropriationen, sagligt begrundet hensynet til almenvellet.

Nødvendighedskravet og proportionalitetsprincippet

Udover at ekspropriationen skal tjene almenvellet, er det ligeledes en betingelse, at indgrebet er nødvendiggjort af den almene interesse. Dette følger af grundlovens⁶ § 73, stk. 1, og vejlovens § 96, om hensynet til almenvellet.

⁵ Som baggrund for udtalelsen ligger et notat af 6. oktober 2017 fra kommunen om de faktiske forhold og kommunens vurderinger i sagen.

⁶ Danmarks Riges Grundlov, lov nr. 169 af 5. juni 1953

Nødvendighedskravet er en naturlig konsekvens af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, der generelt stiller krav til forvaltningens skønsmæssige afgørelser om indgreb. Det betyder, at der ikke må anvendes mere indgribende foranstaltninger, hvis mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige. Indgrebet skal således stå i rimeligt forhold til målet.

Nødvendighedskravet indebærer, at der ikke må foretages ekspropriation, hvis det tilsigtede formål kan opnås uden at ekspropriere eller ved en mindre omfattende ekspropriation.

Kommunen har forud for indkaldelsen til åstedsforsretning valgt at foretage sådanne justeringer i projektet, at det eksproprierede areal af din klients ejendom ud for dennes beboelsesbygning er formindsket i en sådan grad, at kommunen har vurderet, at der ikke er grundlag for at overtage ejendommen ved totalekspropriation.

Vejloven indeholder ikke bestemmelser om proceduren for tilretning af ekspropriationsprojekter i tiden forud for indkaldelse til åstedsforsretning.

Vejdirektoratet har ingen bemærkninger til, at kommunen har ændret sin vurdering af arealbehovet ud for din klients beboelsesbygning. Vi mener, at det er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, at kommunen som vejmyndighed på baggrund af en dialog med din klient har valgt et mindre indgreb end først planlagt. Vi kan ikke pålægge kommunen at ekspropriere mere end nødvendigt med henblik på, at kommunen skal tilgodese din klient ved at totalekspropriere hans ejendom.

Vejdirektoratet har derfor ikke grund til at tilsidesætte kommunens vurdering af, at ekspropriationen har været påkrævet, jf. vejlovens § 96.

Vejdirektoratet skal i øvrigt bemærke, at det fremgår af vejlovens § 104, stk. 5, jf. stk. 1, at uenighed mellem kommunen og grundejeren om, hvorvidt ejendommen efter krav fra ejeren af ejendommen skal totaleksproprieres, afgøres af taksationsmyndighederne. Vi har i den forbindelse noteret os, at det fremgår af kommunens afgørelse af 18. juli 2017, at kommunen og grundejeren ikke er blevet enige om erstatningens størrelse, og spørgsmålet derfor indbringes for taksationskommissionen. Vi foretager os ikke yderligere i spørgsmålet om totalekspropriation.

Hvad angår oversigtsforholdene ved din klients ejendom med en bakke ca. 120 m syd for indkørslen og en bakke ca. 250 m nord for bygningen og de tilladte hastighedsforhold på stedet, må Vejdirektoratet lægge til grund, at disse forhold ikke ændres med kommunens ekspropriation og udvidelse af vejen. Overtrædelse af hastighedsbegrænsningen på stedet er i øvrigt et forhold politiet kan påse efter færdselslovens⁷ regler.

I det omfang beplantning på din klients grund hæmmer udsynet til vejarealet ved udkørsel fra din klients grund i et omfang så din klient mener, det er til fare for trafiksikkerheden, står det naturligvis din klient frit for at fælde eller beskære beplantningen. Det står også din klient frit for at indrette sin ejendom sådan, at der ikke kan ske færdselsmæssig anvendelse af ejendommen i forbindelse med offentlighedens anvendelse af vejarealet.

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 38 af 5. januar 2017 om færdselsloven, som senest ændret ved lov nr. 697 af 8. juni 2017

VVM

Det fremgår af kommunens screeningsafgørelse på baggrund af Vej og Parks anmeldelse af projektet, at kommunen som VVM myndighed har vurderet, at projektet ikke vil give anledning til væsentlig indvirkning på miljøet, og at etablering af anlægget derfor ikke er VVM-pligtigt.

Vejdirektoratet kan som nævnt ovenfor ikke tage stilling til forhold efter anden lovgivning end vejlovgivningen. Vi kan derfor ikke tage stilling til, om det konkrete vejprojekt kræver en egentlig VVM-godkendelse eller om en VVM-screeningsafgørelse er tilstrækkelig. Vi kan dog konstatere, at kommunen har sendt en VVM-screeningsanmeldelse til den rette myndighed – Vejen Kommune (Plan og Byg) – og at denne myndighed har truffet afgørelse. Hvorvidt afgørelsen kan påklages af din klient til Miljø- og Fødevareklagenævnet, kan vi ikke tage stilling til. Vi må i den forbindelse henvise til Miljø- og Fødevareklagenævnet.⁸

Vi kan endvidere oplyse, at der ikke i vejlovgivningen er bindende regler om miljømæssige forhold ved ekspropriation til udvidelse af kommuneveje.

Vi har dog noteret os, at det fremgår af kommunens advokats udtalelse af 6. oktober 2017, at det er kommunens opfattelse, at vejafvandingen forbedres med projektet, idet der sker en opgradering af grøfter og afløbsforhold.

Vi kan oplyse, at vejreglerne om "udformning af veje og stier i åbent land"⁹ er udtryk for best practice, altså bedste standard, men at de ikke er bindende, hvorfor vejmyndigheden ikke har pligt til at overholde dem. Det er dermed op til kommunen som vejmyndighed at vurdere, om der er behov og mulighed for at følge vejreglen.

Eventuelle fremtidige gener med vand fra vejen på din klients ejendom, herunder risiko for forurening af drikkevandsboring er ikke reguleret i vejloven, men må søges løst efter almindelige nabo-retlige grundsætninger eller miljøretten.

Proceduren i forbindelse med ekspropriation

Beslutning om ekspropriation skal træffes efter den procedure, der fremgår af vejlovens §§ 100-102. Proceduren skal navnlig sikre, at de parter, der berøres af ekspropriationen, har adgang til at fremkomme med bemærkninger.

Efter at have gennemgået sagens dokumenter mener Vejdirektoratet, at kommunen har overholdt disse regler.

Som grundlag for ekspropriationen ligger en flertalsbeslutning i byrådet. Afgørelsen er således truffet af det kompetente, besluttende organ i kommunen.

De berørte lodsejere fik i forbindelse med indvarslingen af 29. marts 2017 til åstedsforretningen den 3. maj 2017 blandt andet fremsendt en arealfortegnelse med angivelse af størrelsen af de

⁸ Du kan læse mere om mulighederne for at klage her: <http://nmkn.dk/>

⁹ <http://vejregler.lovportaler.dk/SearchResult.aspx?t=%2fv1%2fNavigation%2fTillidsmandssystemer%2fVejregler%2fAnlaegsplanlaegning%2ftrafikarealer+land%2f&o=0>

arealer, der ønskes eksproprieret og ekspropriationsplan (et kort), som viser placeringen af disse arealer.

Ekspropriationsbeslutningen blev meddelt de berørte lodsejere ved brev af 18. juli 2017.

Partshøringsbemærkninger

Du har ved e-mail og almindelig brevpost af 3. januar 2018 sendt bemærkninger til Vejdirektoratets udkast til afgørelse af klagesagen samt kort over tværsnit af vejen.

Du har anført, at idet kommunen ikke har projekteret med en rabat og en vejgrøft ud for din klients ejendom, betyder det, at vejarealet bliver vandfyldt, hvorved rystelser fra trafikken forplanter sig i jorden og påvirker din klients bygning med alvorlig risiko for sætningsskader.

Vejdirektoratet kan hertil bemærke, at eventuel fremtidig sætningsskade på din klients bygning, som ligger uden for vejarealet, må vurderes efter dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt, når og hvis sådan skade opstår.

Du har også anført, at udvidelsen af vejarealet betyder, at der opstår meget vanskelige udkørselsforhold fra din klients ejendom, fordi vejen ligger ved hjørnet af din klients bygning, hvilket vil afskære oversigten. Adgangsforholdene opfylder ikke kravet til trafiksikkerhed. Dette kan skyldes kommunens økonomiske overvejelser, der ikke bør have indflydelse på projektets udformning.

Endvidere har du henvist til, at kommunen ved ekspropriation har fundet det nødvendigt at fjerne 60 løbmeter høj hæk og 120 løbmeter krat-bevoksning af hensyn til oversigtsforholdene. Dette er dog efter din vurdering ikke tilstrækkeligt.

Endelig har du gentaget, at kommunen har fjernet planlagt anlæg af rabat og grøft ud for din klients bygning, uden at oplyse anden begrundelse end at rabat og grøft ikke er nødvendig, men at kommunen i øvrigt har projekteret med rabat og grøft på resten af den omhandlede strækning. Din klient savner en vejteknisk eller anden saglig begrundelse for, at det er unødvendigt med rabat og grøft ud for din klients bygning.

Vejdirektoratet kan som klagemyndighed angående ekspropriationer efter vejloven tage stilling til den erhvervelse af ejendom eller andre indgreb, der er sket ved ekspropriation. I den forbindelse kan vi tage stilling til, om ekspropriationen har været nødvendig af hensyn til almenvellet, herunder om indgrebet står i rimeligt forhold til målet, jf. det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip. Og som konsekvens af denne vurdering kan vi helt eller delvist ophæve en kommunes beslutning om ekspropriation fra en ejendom. Men vi kan ikke tage stilling til en kommunes konkrete efterfølgende udførelse af projektet, ligesom vi ikke kan pålægge en kommune at gennemføre et bestemt projekt. Vejdirektoratet kan tage stilling til en kommunes skøn over behovet for at foretage det gennemførte ekspropriative indgreb set i forhold til det vedtagne projekt, men vi kan ikke pålægge en kommune at foretage yderligere ekspropriation.

Vi kan dermed ikke tage stilling til enkelte, konkrete anlægsmæssige detaljer, herunder om der er projekteret med tilstrækkelig og hensigtsmæssig afvanding, eller om oversigtsforholdene fra en ejendoms adgang må karakteriseres som gode eller dårlige som følge af projektet. Vi henviser

herved til, at begrundelsen for projektet overordnet set har været at sikre, at vejen tilpasses stigningen i trafikken og de mange tunge køretøjer samt at varetage rimelige trafikikkerhedsmæssige hensyn.

Det er i den forbindelse Vejdirektoratets vurdering, at gener på din klients ejendom som følge af ekspropriationen er forhold, der må vurderes af taksationskommissionen som spørgsmål om erstatning. Det gælder også vurdering af, om der foreligger sådanne ændrede (forringede) adgangsf forhold, at din klients ejendom ikke har fornøden adgang. Sidstnævnte følger af vejlovens § 48, stk. 1, jf. stk. 4.

Vejdirektoratet kan i øvrigt bemærke, at en vej ikke nødvendigvis skal anlægges med rabat og grøft, og at kommunen som vejmyndighed ved ekspropriation også kan tillægge økonomiske hensyn en vis vægt. Der er intet krav om, at et vejprojekt skal være ensartet konstrueret i hele sin længde. Og når kommunen ved ekspropriationen har besluttet at fjerne en del af bevoksningen på din klients ejendom, er det udtryk for, at kommunen konkret har vurderet, at det kun er den omhandlede del af bevoksningen, det ud fra færdsdens tarv er nødvendigt at fjerne.

Endelig kan vi oplyse, at det er kommunens ansvar som vejmyndighed at holde sine kommuneveje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Endvidere er det kommunen, der bestemmer, hvilke arbejder der skal udføres, og afholder de udgifter, der er forbundet med sikring og andre forberedende foranstaltninger, anlæg, drift og vedligeholdelse af kommunens veje. Det fremgår af vejlovens § 8, stk. 1 og 2. Udførelsen af sådanne arbejder er faktisk forvaltningsvirksomhed og udgør ikke en afgørelse, der kan påklages.

Konklusion

Vejdirektoratet stadfæster Vejen Kommunes ekspropriation.

Prøvelse ved domstolen (Søgsmålsvejledning)

Hvis du ønsker, at domstolene skal tage stilling til kommunens afgørelse eller til vores afgørelse i klagesagen, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder efter modtagelsen af denne afgørelse, jf. vejlovens § 132, stk. 5.

Vejdirektoratet forbeholder sig ret til at offentliggøre denne afgørelse på sin hjemmeside i anonymiseret form under iagttagelse af persondatalovens bestemmelser.